

Jaarverslag van Stichting Morkiswa 2020

Voorwoord

Vlakbij de grens met Kenia , ligt in het oosten van Uganda het plaatsje Tororo met zo'n 20.000 inwoners. Rondom Tororo liggen veel kleinere woongemeenschappen met bewonersaantallen tussen de 500 en 1000 bewoners. Jongeren uit deze gemeenschappen bevolken voor een groot deel het Morkiswa Community Skilling Institute. De jongens en meisjes krijgen de gelegenheid om een beroepsopleiding volgen, zodat zij later in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Op het schoolterrein staan een aantal gebouwen: lokalen voor theoretische lessen, werkplaatsen voor praktijkonderwijs en slaapzalen voor meisjes en jongens.

Het afgelopen jaar 2020 is voor Stichting Morkiswa een jaar geweest waarin de standaard manier van lesgeven een groot deel van het schooljaar niet heeft kunnen plaatsvinden. Voornaamste reden: pandemie Covid 19.

Vrijwel vanaf het begin van 2020 zijn de werkzaamheden, zowel in Uganda als in Nederland, onderhevig geweest aan ongewenste aanpassingen en mede daardoor een beperking in de mogelijkheden tot samenwerking.

De in 2019 ingezette uitbreiding van de slaapzaal voor de meisjes is gelukkig redelijk voorspoedig verlopen.

Inhoudsopgave

- 1 Morkiswa Community Skilling Institute te Tororo, Uganda
- 2 Stichting Morkiswa en doelstellingen
- 3 Resultaten van projecten in 2020
- 4 Covid-19
- 5 BIS
- 6 Tools to Work
- 7 Worldschool
- 8 Change the Game Academy
- 9 Agricultuur
- 10 Platform Deventer-Uganda
- 11 Toekomstige planning projecten
- 12 Annual Report Francis Okech
- 13 Studenten van MCSI stellen zich voor.

1 Morkiswa Community Skilling Institute te Tororo, Uganda

Francis Okech en zijn vrouw Rosemary hebben daar in 2014 een school opgericht, het Morkiswa Community Skilling Institute (MCSI). Vanuit een christelijke levenshouding geven zij meisjes en jongens de kans om een opleiding in het beroepsonderwijs te volgen. Voornaamste doelstelling is kansarme jongeren de mogelijkheid te bieden een zelfstandig bestaan op te bouwen, zodat zij in de nabije toekomst de mogelijkheid hebben om in hun eigen levensonderhoud te voorzien.

Door het volgen van onderwijs wordt de mogelijkheid op een betere levensstandaard in dit kansarme en armoedige gebied van Uganda sterk verbeterd.

De school valt onder het UBTEB-examencentrum No.UBT271 en DIT-examencentrum nr. MAC0629.

Onderwijskwaliteit wordt gerealiseerd door eindexamen op landelijk niveau uit te voeren.

De school bevindt zich op ongeveer 15 kilometer van Tororo, in het landelijk gebied wonen veel jongeren die een opleiding bij de school volgen. Op het terrein van de school staan gebouwen die de mogelijkheid bieden dat de leerlingen intern te laten verblijven. Dat is vanwege de afstand huis-school gebruikelijk op scholen in Uganda.

Doelen van het Morkiswa Community Skilling Institute (MCSI) opgesteld door directeur Francis Okech:

MCSI wil een bijdrage leveren aan de sociale en economische ontwikkeling van jongeren, wezen, vrouwen, ouderen en de minder bevoorrechte kansarme personen in onze gemeenschap Morkiswa, Uganda, door het aanbieden van formele en informele (tertiaire of beroepsonderwijs) onderwijs. Hierdoor verbetert de productiviteit en daarmee het leven van de gemeenschap.

Missie:

Om de in de gemeenschap heersende kennis en vaardigheden voor de jongeren, wezen, vrouwen, ouderen en kansarme personen te verbeteren.

Werkwijze:

Zij willen invulling geven aan deze doelstelling en missie door het:

- Aanbieden van formele en informele (tertiaire of beroepsonderwijs) onderwijs, waardoor de productiviteit verbetert en een toegevoegde waarde aan het leven van de gemeenschap geeft.
- Mensen instrueren om de noodzaak en het belang van het geloof te laten ervaren.
- Bewustmaken en voorkomen van HIV / AIDS en andere seksueel gerelateerde aandoeningen.
- Bespreken van onderwerpen zoals hygiëne, gezinsplanning, sanitaire voorzieningen, gelijkheid van geslachten en mensenrechten.
- Versterken van de positie van jonge meisjes en vrouwen; het aanbieden van volwasseneneducatie,
- voorlichting en carrièrebegeleiding aan de studenten.
- Het bevorderen van landbouw- en veeteelt activiteiten (pluimvee, zuivel, tuinbouw, enz.) en via praktische training alle bijbehorende landbouwprojecten ondersteunen.

De beroepsgerichte opleidingen die op de school gevolgd kunnen worden zijn:

Voor jongens: timmeren	voor meisjes: haarverzorging
metselen	agricultuur
installatietechniek	kleding ontwerpen
elektrotechniek	metaalbewerking
metaalbewerking	installatietechniek
autotechniek	

computertechniek

2 Stichting Morkiswa

Eind 2015 heeft Frank Wevers, in de hoedanigheid van PUM-expert, het MCSI in Tororo bezocht met een aantal conclusies en aanbevelingen als resultaat. Na terugkomst heeft hij besloten om de school actief te helpen en ondersteunen op onderwijskundig en financieel gebied.

Dat heeft geresulteerd in de oprichting van de Stichting Morkiswa, op 3 maart 2017.

Het bestuur bestaat uit:

Voorzitter: Frank Wevers, woont in Deventer.

Hij is een voormalige docent Voertuigentechniek en is gepensioneerd.

Secretaris: Eric Kleipool, woont in Landsmeer.

Werkzaam als programmamanager ICT en ICT specialist po/so/sbo/vso en Pro-scholen in de omgeving van Amsterdam. Voorheen leerkracht PO

Penningmeester: Jos van der Werff, woont in Deventer.

Heeft ervaring op financieel gebied als adviseur bij ABN-AMRO, nu met pensioen.

De statutaire doelstelling van Stichting Morkiswa is:

De stichting stelt zich ten doel om het Morkiswa Community Skilling Institute, gevestigd in Tororo, Uganda, te assisteren met beleidsvoering, materialen/gereedschappen en onderwijskundige zaken. De jongeren die onderwijs volgen aan het MCSI worden in de gelegenheid gesteld een beroepsopleiding te volgen. De kans om, na diplomering, zelfstandig in het levensonderhoud te voorzien zal daardoor sterk vergroot worden. Dit voorkomt armoede en de economische situatie cq. levenspeil in de omgeving zal verbeteren.

Ons motto is:

Don't wait for your future, work on it. Today!

Wat willen we bereiken voor het M.C.S.I.?

Aandachtspunten voor 2020–2025.

- Jongeren uit de gemeenschappen rondom de school een beroepsopleiding aanbieden, het liefst met een gecertificeerde afronding.
- Samenwerking organiseren tussen de school en lokale bedrijven. Leerlingen kunnen dan werkervaring opdoen en hebben een betere kans op een baan.
- Sanitaire voorzieningen verbeteren en uitbreiden met toiletten, douches en wasruimtes.
- Samenwerking met de lokale overheid om de school een ankerpunt in de gemeenschappen te laten zijn.
- Vergroten van het rendement van de opleiding door het aanbieden van doelgerichte onderwijsvormen. Bijvoorbeeld door aanschaf computers.
- Jongeren blijven volgen en eventueel assisteren na het afronden van hun opleiding, middels werkbegeleiding en startup.
- Onderwerpen bespreken betreffende vrouwenemancipatie met de Live Skills Manual. Starten van emancipatie groepen voor en met vrouwen.
- Uitbreiding van de inventaris door aanschaffen van gereedschappen en materialen.
- Het verkrijgen van leerboeken voor bijna alle vakrichtingen, er wordt veel gedictieerd.
- Mogelijkheden onderzoeken van samenwerking tussen scholen in Nederland en Uganda.
- Het niveau van zelfvoorziening verhogen, bijv. door aanleg en verbeteren van landbouw.
- Helpen de financiële draagkracht van jongeren te vergroten, zodat zij kunnen studeren.
- Betrokkenheid van de plaatselijke bevolking met de school verbeteren.
- Aandacht schenken aan duurzaamheid MVO en milieuzaken.

3 Resultaten van projecten in 2020

In de afgelopen jaren zijn werkzaamheden verricht op het gebied van de elektriciteitsvoorziening en de bouw van een dining hall, c.q. ontspanningsruimte en examenlokaal.

De aanvraag van directeur Francis Okech om te helpen met een uitbreiding van de slaapzaal voor de meisjes heeft het bestuur in 2019 goedgekeurd. De feitelijke bouw heeft tot het begin van 2020 plaatsgevonden.

Dankzij de bouw en uitbreiding van de slaapzaal, hebben de meisjes meer privacy en persoonlijke ruimte gekregen.

Onderstaande fondsen hebben positief gereageerd op de vraag voor financiële ondersteuning van de slaapzaal:

- Stichting Casterenshoeve
- Kringloop Emmaus Bilthoven
- Alle Beetjes helpen
- Gemeente Deventer
- Wilde Ganzen

Sanitair project: Running water

Het volgende project dat opgestart is, bestaat uit het verbeteren van de sanitaire voorzieningen voor de meisjes en de jongens. De staat waarin de huidige toiletten, douches en wasruimtes verkeren is ruim onvoldoende.

Bij Wilde Ganzen is een aanvraag ingediend om voldoende financiële middelen te verkrijgen om de sanitaire aanpassingen te kunnen realiseren.

Na het invullen van uitgebreide aanvraagformulieren, zowel door Stichting Morkiswa als Francis Okech, zijn aanvullende gegevens aan Wilde Ganzen verstrekt.

Hieronder staat het aanvraagformulier dat door Francis Okech is ingevuld voor de bevestiging van dit project.

Project number Morkiswa*:		
Project number NGO (if necessary): 2020-0610		
Subject of project: 1. Running water, toilets and bathrooms;		
Where does the project take place?: Morkiswa Community Skilling Institute		
Timeline of the project: indication	Start: March 2020	End: June 2021
Who is involved in this project? Project leader in Uganda: Francis Okech Contact person in Holland: Frank Wevers A short list of firms: Number of firms at Tororo		
Background: Facts and actual situation. Short description:	<p>The present situation is that girls are using pit latrines as toilets. Pit latrines keep the wastes in there for years and therefore are very smelly and not hygienic. That means the girls live in a smelling compound because of these latrines.</p> <p>Pit latrines are difficult to clean and it's very expensive to remove the waste. We do not have qualified people or organizations in the region to remove waste, making it even more difficult and expensive to remove the waste.</p> <p>Girls also carry water on their heads from a borehole in order to take a bath. This is by itself a tedious work to do to bring water from the boreholes on the head. All students must bring with them water cans for bringing water from the borehole and then carry water further into the bathing shelters.</p> <p>They use much time needed for lessons for running around to bring water. The community draws water from the same borehole, meaning, they take water in turns and therefore take much longer time to draw water.</p>	
Describe the problem/application. Short description:	The problem is lack of running water, lack of water toilets and lack of bathrooms for the girls. They fetch water from a	

	<p>distance on their heads, and lose lessons due to delay in the boreholes.</p> <p>As a result the girls take baths in the open air and use smelling latrines as toilets. Even worse, the smell extends to their sleeping halls and the neighborhood.</p>		
<p>What must be the results/products? Short description:</p>	<p>The solutions to the current problems are: Pump water from the borehole into the 10,000ltr tank. We need lengthy pipes and strong water pump to pump the water to the tank. The borehole is 60m deep, and is 150m long from the water tank. When water is pumped into the 10000 ltr tank, water will be channeled to various departments: girls' dormitory, kitchen, workshops, staffroom, boys' dormitory and other places that need water.</p> <p>When water is in the tank, then we solve the problem of showers and water toilets for the girls by fixing showers and water toilets. Then girls will no longer fetch water on their heads; hand washing facilities to curb COVID 19 will be solved; Obviously, without running water, we shall not have water toilets and showers and problems will remain unsolved.</p> <p>National water brought water pipes to channel water from Tororo to Morkiswa BUT the project never worked water never reached the school from Tororo. That is why we had to dig a borehole in 2017. We closed our account with National water when their services never worked and after we got the borehole in the school.</p>		
<p>What are the risks? Describe them.</p>	<p>The risk in this situation is a common outbreak of diseases and illnesses from poor hygiene. These pit latrines breed mosquitoes and of course the school treats a lot of malaria because of these open untrained water collections in the bathrooms and toilets (latrines)</p> <p>We are trying to solve possible problems of sicknesses and trauma for frequently visiting these smelling latrines.</p>		
<p>Financial amount? Quotation in attachment? Use a spreadsheet</p>	<p>€ 10.000,-</p> <p>Yes / No Quotation is available in an Excel document.</p>		
<p>Number of photo's Add few photo's of the start, during the project and the final results.</p>	Before 6	During 6	Final result 8

4 Covid-19

Ook Uganda is getroffen door het coronavirus. Alle scholen zijn sinds maart 2020 gesloten, zo ook het MCSI.

Hoewel de aantallen van besmette personen in Juni 2020 procentueel gemiddeld geringer is dan in Europa.

Sinds 15 oktober komen wel de eindexamenkandidaten op school om hun examen te kunnen doen.

De school kan hiermee ook gecertificeerd blijven om landelijke examens te kunnen afnemen.

Dit geeft een zware druk op de leiding, docenten en de leerlingen van de school die wèl in staat zijn om te komen.

Er zijn veel extra maatregelen ter voorkoming en beperking van Covid genomen.

De school wordt niet door de overheid gesubsidieerd en derhalve ook niet voor materialen die covid beperken.

Deze moeten door sponsoring bij elkaar gebracht worden in deze moeilijke tijden, zowel in Uganda als in Nederland.

Stichting Morkiswa heeft regelmatig een donatie overgemaakt om kosten te betalen voor medicatie, hygiëne en voeding van docenten en leerlingen. De ouders van leerlingen die de school niet kunnen bezoeken, betalen geen schoolgeld. De financiering van het onderwijs is in Uganda duidelijk anders geregeld als in Nederland.

Notities over corona in Uganda

Net als veel landen in de regio kampt het Oost-Afrikaanse Uganda met problemen als extreme armoede, een zwak zorg- en rechtssysteem en grote aantallen vluchtelingen uit buurlanden waar oorlogen woeden. Ondanks de grote uitdagingen is Uganda er beter dan menig Europees land in geslaagd het virus zoveel mogelijk buiten de deur te houden.

Mensen hebben hier veel grotere uitdagingen dan corona. Daarom zijn de maatregelen die genomen zijn wel heel vergaand. De vraag is of dat wel zo verstandig is. Als je 's ochtend niet werkt, betekent dat 's avonds geen eten.

En dus hebben de maatregelen grotere consequenties dan het virus zelf. Men moet zich dus afvragen of we in een continent als Afrika wel op dezelfde manier met covid-19 moeten omgaan als in Europa. In Uganda is 75% van de bevolking 35 jaar of jonger. Slechts 6% is boven de 60 jaar. De risicogroep is hier dus vele malen kleiner dan in Europa.

Ook Uganda heeft ervoor gekozen om het openbare leven grotendeels stil te leggen. Alleen de meest noodzakelijke diensten zijn toegestaan. En die zijn redelijk vergelijkbaar met die in Nederland: de gezondheidszorg en de basisdiensten.

Geen economische activiteiten, betekent geen inkomen en dus ook geen eten. Daarom deelt de overheid in en rond de hoofdstad voedselpakketten uit aan anderhalf miljoen kwetsbare mensen. Uganda krijgt hiervoor financiële steun van de Wereldbank. Een behoorlijke operatie, die wel echt nodig is, want in Uganda heb je niet het sociale en economische vangnet zoals in Nederland.

Een veel gehoorde uitspraak is: 'Ik sterf liever aan corona dan van de honger'."

Er wordt nagedacht over hoe jongeren betrokken kunnen worden bij het geven van voorlichting over de verspreiding van het virus. Aan de ene kant door ze duidelijk aan te spreken, net als in Nederland: 'Jullie doen het niet zozeer voor jezelf, maar juist voor de kwetsbare mensen'. Jongeren moeten beseffen dat ze ook een verantwoordelijkheid hebben naar de ouderen. En aan de andere kant kunnen jongeren in hun gemeenschap een belangrijk rolmodel zijn. Een soort van ambassadeur die de Covid-19 waarschuwingsboodschap uitdraagt: 'stay home, stay safe, stay lucid' ('blijf thuis, blijf veilig, blijf helder')".

5 BIS

In verband met de wereldwijde pandemie, zijn de contacten met directrice Martine Stoppelenburg van het Bureau Internationale Samenwerking in 2020 minimaal geweest met het voorbereiden van aanvragen voor het benaderen van fondsen. BIS heeft de namen van een groot aantal fondsen beschikbaar en is een betrouwbare partner gebleken. Het lidmaatschap van Stichting Morkiswa is in 2020 gecontinueerd, zodat we steeds de beschikking hebben over onderwerpen en ideeën die voor fondswerving van belang zijn.

6 Tools to Work

Het bedrijf Tools to Work, gevestigd in Teteringen, heeft onze stichting ook in 2020 geholpen met het verzamelen en repareren van gereedschappen en machines.

De werknemers werken tijdens hun re-integratieproject aan een hernieuwde terugkeer in het bedrijfsleven.

Afgedankte gereedschappen van o.a. technische scholen

en bouwmarkten worden bruikbaar gemaakt voor hergebruik in ontwikkelingslanden. Er is gewerkt aan het vullen van een container met gereedschappen voor de technische werkplaatsen, leerlingsets en naaimachines voor de kledingafdeling. Een aanvulling met gereviseerde fietsen helpt de leerlingen met het verplaatsen op de slecht onderhouden wegen. Voor 2021 staat een container op de planning, met dank aan de VAT Foundation, die een donatie beschikbaar heeft gesteld.

7 Worldschool

Worldschool heeft voor het schooljaar 2019-2020 opnieuw een opdrachtensysteem uitgeschreven voor leerlingen uit de bovenbouw van HAVO/VWO-scholen. De leerlingen worden uitgedaagd om een profielwerkstuk te maken en indien mogelijk een maquette van het project.

Voor het schooljaar 2019/2020 hebben we een project aangeleverd dat beoogt om speelwerktuigen voor kinderen te maken. Tijdens ons bezoek aan Uganda hebben we vastgesteld dat er weinig speelwerktuigen voor kinderen zijn in de afgelegen woongemeenschappen.

Een achterliggende gedachte is dat deze speeltoestellen de mogelijkheid bieden om sociale omgangsvormen aan te leren en de ontmoeting met andere kinderen te vergroten.

Twee leerlingen van het Carolus Clusius College uit Zwolle hebben ingetekend op de Speeltoestellen voor Uganda.

Anne Myrthe 't Hart en Joanne Rouwendal hebben zich voorgesteld tijdens een meeting op Nyenrode in Breukelen.

Het resultaat van hun inspanningen zijn gepresenteerd op 13 februari 2020 tijdens het Worldschool Event in Zoetermeer. Regelmatig hebben we contact gehad met de meisjes om informatie te geven en ter ondersteuning.

Onderzoek en uitwerking van de theoretische aspecten kostte de meisjes veel tijd, het maken van de maquette bezorgde hen een goed praktisch resultaat en werkplezier.

Foto's en informatie over de speeltoestellen is naar Uganda gestuurd, hopelijk zijn leerlingen dan in staat om de toestellen te fabriceren en te gebruiken in de lokale woongemeenschappen. In de afbeelding staat de maquette die Anne Myrthe en Joanne gemaakt hebben van de speelwerktuigen.

8 Change the Game Academy

Wilde Ganzen geeft gratis online cursussen over Lokale Fondsenwerving met het internationale programma Change the Game Academy, dat bestaat uit elf individuele cursussen. Het volgen van deze cursussen geeft een brede introductie in alle belangrijke aspecten van lokale fondsenwerving en een solide basis voor het eigen fondsenwervingsplan.

Ook is er een cursus Mobilising Support om meer steun en betrokkenheid van stakeholders en besluitvormers te krijgen. Een dringende vraag voor veel maatschappelijke organisaties in het wereldwijde Zuiden. Deze gratis online cursus over het mobiliseren van ondersteuning, bestaat uit zes individuele cursussen. Het volgen van al deze cursussen geeft u een breed inzicht in alle belangrijke aspecten van lobby en belangenbehartiging, en een solide basis voor het eigen lobbyplan.

Beide cursussen zijn online te vinden op www.changethegameacademy.org

Francis en Rosemary hebben beiden de Lokale Fondsenwerving gevolgd van 7 t/m 11 september 2020, Francis de Mobilising Support cursus.

In het Annual Report 2020 onder Change the Game Academy staat meer informatie beschreven.

9 Agricultuur

De ontwikkelingen op het gebied van agriculture hebben, juist door de pandemie, een behoorlijke upgrade gekregen. Het verzorgen, onderhouden en oogsten van de grond naast de school hebben geresulteerd in een grotere opbrengst voor eigen gebruik. Ook zijn de overlegmomenten met het Zonecollege en van Hall Larenstein uitgebreid. We verwachten daar in 2021 nog meer profijt van te hebben.

10 Platform Deventer-Uganda

Vrij snel na de opkomst van het coronavirus zijn de momenten van elkaar ontmoeten vrijwel tot stilstand gekomen.

Eenmalig hebben we een digitale meeting gehouden. Na afloop is besloten dat we het bij die ene keer houden.

Incidenteel zijn er contacten geweest tussen de verschillende stichtingen van het Platform.

De vorig jaar aangekondigde presentatie van Deventer Wereldstad is om de bekende reden afgelast.

11 Toekomstige projecten van Stichting Morkiswa

Op de korte termijn:

- Gereedschappen voor werkplaatsen regelen
- Werkplaatsen uitbreiden
- Bibliotheek uitbreiden
- Computers en netwerkmogelijkheden met een betere internetverbinding
- Goede digitale materialen beschikbaar in het klaslokaal
- Agricultuur verbeteren
- Life Skills Manual onderwijzen
- Contacten met lokale gemeenschappen
- Fondswerving lokaal uitvoeren

Op langere termijn:

- Sportbeoefening activeren
- Zonnepanelen aanschaffen
- Cursussen voor docenten
- Begeleiding van oud-studenten

2020 ANNUAL REPORT

MORKISWA COMMUNITY SKILLING INSTITUTE

TRUSTED SINCE 2014

.....MCSI, 5 years creating the impact .....

Equal Opportunity, skilling boys and girls.

Students sports moments after lessons

Morkiswa Horticulture

Electrical Students on a wiring board

Carpentry Students

COVID 19 Messed Up 2020

We started the year 2020 very well with great zeal, overwhelming students enrollments and a great beginning of the year.

Unfortunately, just as we were beginning to enjoy the year, lockdowns were imposed on Uganda nationwide and we obviously closed down our school, in the middle of March 2020. All our students were forced to go home with immediate effect. Teachers and all support staff all went to their homes with their meager incomes. Students went home after depositing small monies to their school account.

In the beginning, everyone thought it was just two or three weeks and schools and businesses would start again. But the lockdown has stayed up to the end of the year. When schools were opened, it was only a trial for final students only. Therefore 2020 was such a mess due to coronavirus.

Process of lockdown

When lockdowns started everyone thought it was something to take place for two or three weeks. Then businesses were locked down, then transport, then social gatherings, and then hospitality departments were also locked down. Then there was total lockdown. Local markets were all closed down. The only thing we were left with were our gardens here in Morkiswa.

Then police and military were deployed everywhere to enforce lockdowns, in the cities, towns and rural areas. We were not able to access the markets because they were all closed.

Our Governments imposed compulsory curfews from 6pm till 6am the following day. Police and military were in charge of enforcing these curfew time tables. Several people were arrested and put in who were used to gathering and drinking alcohol throughout the nights.

Effects of COVID 19

When COVID 19 was first announced, we thought it was a thing of China, or Europe or USA and the other cold belt in the North. Massive reports of death began to come from Italy, France, then Spain, ... And it spread further in Europe: UK, Netherlands, Belgium, Germany, and much later in the USA, ... News was full of COVID 19 deaths, spread, and effects, collapse of businesses, and accusations and counter accusations worldwide. WHO and World Leaders began voicing their opinions about COVID 19.

In Morkiswa, we run out of funds. We could not buy food, groceries. Sugar salt etc. We moved from the town to the school and started to live in the girls dormitory. We were fetching water from the borehole on our heads for drinking and cleaning and taking baths in the girls bathrooms and using all the dormitory facilities including their latrines. We went back to the original state when we were young children. COVID 19 crashed us to pieces. Grass overgrown and we killed several snakes in the compound.

We resorted to digging gardens and planting various foods like maize, groundnuts, potatoes, cassava, beans, peas, vegetables, sorghums, millet and other crops. We expanded our fish

ponds. We started rearing chickens, goats and cows, though in a very small school. As a result of this, we are milking our cow and get about 3 liters per day.

People died of treatable diseases because they couldn't access health units since there were no transport systems. Motorcycle transports were banned except for cargo. Cars were not permitted to operate except ambulances and health ministry, police and military. These strict rules protected Uganda's population to the extent that only few deaths due to COVID 19 were recorded.

Students' Assembly in March 2020, maintaining social distancing.

Students Enrollment in 2020

In March 2020, enrolment of new students had reached a total of 250 students. By the end of term we expected the number of students to have reached 350 students. In the first half of term 2, we expect over 100 students to enroll. At the end of term two, we expected the total enrollment to reach at least 450 students.

At the of school closure, we had:

- Formal students: Year 1:   85 students
- Year 2:   71 students
- Year 1&2:   156 students

Non Formal Students Total 94 students

Formal plus non formal :   250 students

In 2019, between February and March, we visited several schools in eastern Uganda. Then June/July 2019, we toured more schools with SES experts in Eastern Uganda. We toured these schools to do publicity and marketing of the Morkiswa Community Skilling Institute.

During these tours, we were also teaching. These tours were talking to teachers, students and parents about the advantages of providing vocational and technical training to students.

We realised that most students want to continue to A'level after their ordinary level certificates. When they acquire the A'level certificates they have very little use of these certificates and end up sitting in the streets without jobs or incomes. Taking students to A'level prepares the majority of them to white collar jobs which are very scarce in Uganda and African economies.

During the tours we realised that students and parents are just ignorant. They are not given proper career guidance. Parents and students are used to traditional white collar and office career training. After several career guidance to several students and parents, enrollment into technical and vocational school is not increasing. Indeed, with more technical and vocational training, poverty eradication will become a reality much faster than when university entrances are reduced in favor of vocational/technical training.

Students' assembly first week of school opening date before lockdown

NB: Total enrolment in March 2020 had already exceeded the number at the same time in 2019. This is because we had gone to parents, teachers and students and we explained the role of vocational training in human resource and national economic developments worldwide. As already said, we have done lots of tours with experts from Senior Experten Service (SES) from Bonn Germany.

Annual National Examinations

We had a dead year in 2020. There were no national examinations at the end of the year as they have always been. However we managed to offer hands on assessments (examinations) for project students in February 2020.

***Hair Dressing Girls doing Hands Examinations
In February 2020***

***Tailoring Students doing Hands Examinations
In February 2020***

The above two groups of students are doing their examinations. All together they were 100 girls. They were sponsored by Melinda and Bill Gates Funds and Global Fund. They completed their courses in Hairdressing and Tailoring. The training was conducted in the localities where the girls live. These were all vulnerable girls: sick, poor and most of them single child mothers. Of those who sat examinations, one of them passed away in August 2020.

The directors handing over certificates to the Global Fund graduate girls at the later part of the year

Morkiswa Developments in 2020

Although the year was massively affected by COVID 19, at Morkiswa we were able register some very serious achievements in form of developments:

1. Fish farm

With the financial support from Stichting Morkiswa, we were able to expand the fish farm. We excavated more fish ponds. We fenced them, built a security and store house and added more fingerlings to the ponds. We mainly have tilapia and catfish in the ponds

2. Goat Farming

We also did small scale goat rearing. The project did not take off because of small funds. We needed to fence the land for goats but there have been no funds to do the fencing project. We also didn't have the funds to stock the goats even if we had fence the farm. Therefore the goat rearing project is still an issue that requires funds. If we find funds today, we shall revamp it as well.

3 Chicken Farming

Like goat farming we did not have funds to stock, treat and feed chicken. We still wish to do the chicken project as soon as funds become available.

Shelter already exists but stocking, feeding and treating them still need funds.

4 Crop Farming

We planted and harvested maize, beans, peas, sweet potatoes, cassava and others on small scales for domestic use. The balance of these food products were very useful for feeding students as students could not pay enough tuition to support them in the school.

Beans garden, the crop about to ripen

Metal Works and Fabrications

We decided also to commercialize the metal works departments. However after the lockdowns were imposed, businesses and peoples' incomes collapsed, sales dropped, poverty became more real than before and therefore, the markets have remained too small for everything. Prices of food crops dropped, while prices of imported goods increased because of restrictions during the strict lockdowns. We are not able to sell metal products as long the market is still poor. But we are still hopeful we can find buyers of these metal products. We are going to sites where constructions take place and request building constructor to make orders for window and door frames.

Roofing of Church Building

We managed to provide a roof for our church building in the early part of the lockdown. Although the church is roofed, it's not really completed. It has no window and door frames, no glasses, no floor, no furniture and many other things are yet to be done to have the church building complete.

Picture of the church and christians after worship

Change the Game Academy

As partners of Change the Game Academy, we participated in their training in september and october 2020, in Locan Fundraising (LFR) and Mobilizing Support (MS) respectively.

These were very productive training. As a result of the LFR training, we managed to solicit financial support and we have started using the funds for completing the workshop block.

This has been and still a huge achievement during the year despite the lockdown bottleneck. The two directors attended LFR training and Joshua and the other director attended the MS training. I needed to be in both of the training in order to involve our staff.

Trainer (center), EQUIP staff (left) Francis of MCSO (right) after training In Kampala, Uganda.

Some of Morkiswa Partners and Supporters

- Stichting Morkiswa MOST KEY Foundation, with its branch office in Deventer Netherlands,
- Tools To Work, supported Morkiswa with tools and offers transports services to Morkiswa,
- Biblionef/Pearsons provided educational and reading books/materials to the teachers and students,
- Municipality of Deventer and Vat Foundation both supported the institute with funds for developments,
- A lot of thanks to the following that gave Funds for the dining hall:
  - Stichting Jong, ○ Johanna Donk-Grote Stichting, ○ Hofsteestichting,
  - Stichting Winters van de Speulhof ○ Marthe van Rijswijk Foundation,
  - Deventer City
- SES Senior Experten Service of Bonn Germany sends volunteers annually, except in 2020.
- Vitasys continues to provide computer hard wares to the institute,
- Covenant Mercies, Compassion International, World Vision (new), Uganda Integrated Projects, Helping Hands, Entebbe Children's home, and others send their students to MCSO for training.

REPORT SUBMITTED BY:

Francis Okech, Executive Director

Phn: +256772529906, +256759589664, +256778777854

f.okech@morkiswacommunity.com

13   **Studenten van MCSI stellen zich voor**

Name : Aberei Regina,
Age : 20 years old, second born in my family.
Course : Final year Tailoring course

I am in the last year of my studies in Morkiswa Community Skilling Institute. When COVID 19 was announced, we were all forced for home in mid-March 2020. We were very shocked and depressed by the news of school closure. I was very traumatized by the end waiting of school opening.

During the COVID 19 holidays, my mother gave birth to her last born and shortly afterwards after being diagnosed with diabetes. As a result COVID 19 and poor medical care, my mother died with symptoms of the virus. Apart from death of my mother, COVID 19 slowed down businesses. There is widespread poverty. People are scared of the future.

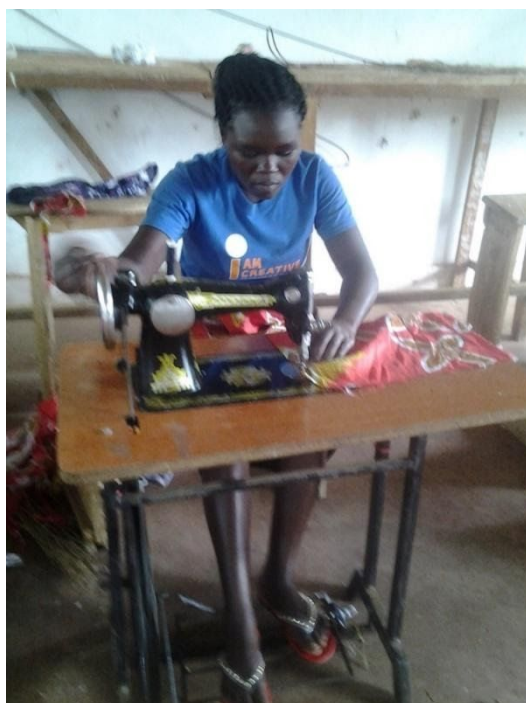

The death of my mother is adversely affecting my fees payment; leave alone the pain of losing a mother due to death. She was the breadwinner and the one paying my school fees and the other children.

On the other hand I am very afraid that we might not complete the course. My single father is now finding it hard to go looking for money and taking care of us, the children and alone. He has so far managed to pay only half the required fees without registration for examinations. The basics a girl requires in school like sanitary pads, tissue papers, clothes, stationary, etc., are all now very hard to find.

After this training, I want to study higher so that I can be a trainer. I love to impart knowledge to other young people. I hope I find school fees for doing a higher course that can help me earn more money and be able to join training institutions. As my mother already died, there is a need that I earn well and help pay school fees for my siblings.

We hope we can find support elsewhere to enable us survive

My names are Ganda Lydia. I come from Bukedea district, 60km away from Morkiswa, doing a two year fashion and design course. I joined Morkiswa after senior 4. I love my course and my school. I am in my final year.

Although school fees are affordable, I still find it hard to pay. Both of my parents are unable to pay fees because they are too poor. My brother who is a primary school teacher is the only one who tries to help me with school fees. But the saddest thing is that due to COVID 19, schools were closed, my brother lost his teaching job. He is not working up to now because he is not teaching final year pupils. He's not earned nay money since March 2020 when schools closed.

When schools opened to final students last month, I had no fees to pay. In fact I called the director of Morkiswa and told him that I will not be reporting because of school fees. The only option he had was to sell a goat at Ushs 170,000 that I used for reporting to school.

The Ushs 170,000 is enough for only registering me for examination. No tuition still not found till today. Several of my friends still can't report to school because of school fees. COVID 19 has affected incomes of many parents. Prices of food items fell because of low demand. Parents can't afford transport expense to reach better markets.

Here at school our sanitation systems: toilets and bathrooms are traditional pit latrines and open bathrooms. We use water troughs for taking baths. Drainage is very poor. Our dormitory area smells because of nearby latrines.

After construction of a new dormitory, we now have a large compound. The dormitory is clean and we can exercise social distance in the dormitory.

In future I want to work in a fashion and design industry to gain more experience. Afterwards when I grow older, I will start my own firms in which I can make clothes and sell, and also train other young people to get knowledge and support themselves and their families.

MAFABI BRIAN, ELECTRICAL STUDENT

This is Mafabi Brian, a final year National Certificate in Electrical Services student. He's 22 year old from the slope of Mountain Elgon in the Eastern Uganda.

His story is very heart breaking. They are all together 9 children born to his father and mother. His father runs a small shop of cosmetics in a nearby trading center. Brian is the last born in the family. The first two children are girls. Both got married at an early young age. They did not study well for lack of school fees.

The third born in their family graduated in electrical installation. Up till recently, he was working in Southern Sudan as an electrician. But

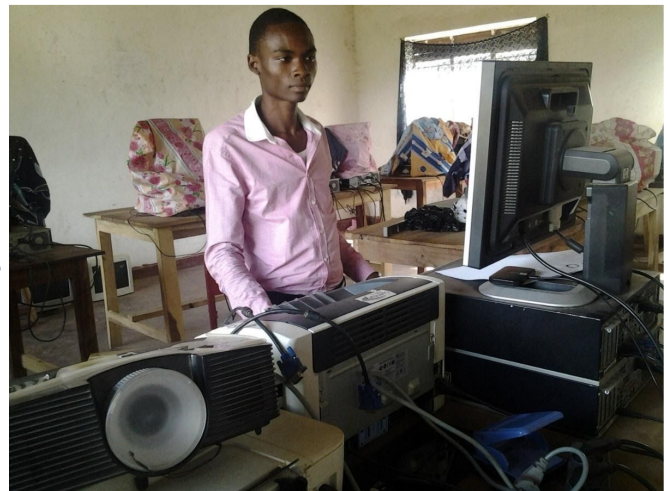
when COVID 19 started, he lost his job because his employers ran out of funds and could not sustain workers. This young man was a breadwinner at home and was paying school fees for Mafabi.

The fourth born is also a boy. He studied electrical installation but lost a job in Mbale town due to lengthy lockdown where he was working.

Because of the same COVID 19, the cosmetic business of his father collapsed. The mother of Mafabi was hit by a running motor cycle when police were chasing cyclists in a COVID 19 curfew time. Her leg got multiple fractures. Some of the pictures I used to send when police mercilessly beat people is a result of this accident

These series of problems caused by COVID 19 have affected Mafabi's family and now his education. Brian managed to deposit only Ushs 100,000 (approx EUR 25) out of the expected tuition of Ushs 460,000 (approx. EUR 115) and examination fees of Ushs 170,000 (approx. EUR 42). It's very unclear if the young man will complete the school fees.

The effect of COVID 19 on students' school is huge. Students overall are struggling to pay school dues because some parents or relatives lost jobs or business or died.

ISIMAI PHILIP

Philip is a building student. His brother who was paying his school fees also lost a job in Kampala city as a result of a lengthy lockdown due to COVID 19.

My parents sold cows and goats as well as food products to take care of the family in terms of soap and medical services. My brother and other teachers in the area I come from have resorted to odd jobs. They burn charcoal, make bricks, hawk merchandise and dig in peoples' gardens for incomes.

Girls in my district got married prematurely. The future of several girls was ruined. In fact we at Morkiswa have the proof. Out of 31 students who enrolled in term one, only half of them reported this term. The other half got married somewhere.

